

LUNDS
UNIVERSITET

Internetbedrägeri

Gammalt brott i ny förklädnad

Författare: Caesar Fredriksson och Gustav Rolf

Handledare: Anna Sonander

Termin: VT 13

Nivå: Kandidatuppsats

Kurskod: RÄSK02

Abstract

Internet fraud has in Sweden become a growing problem the last decade for people who want to sell and buy belongings thru the Internet. This type of market is worth 212 billion Swedish crones in year 2010 and it's increasing. In our paper we intend to explain why people commit internet fraud, we want to explain how human act by applying Webers thoughts and Sykes and Matzas techniques of neutralisation. In Swedish law fraud is a crime, the problem is that Internet fraud isn't said or mentioned. One more bigger problem is that people and the media is doing the internet to a problem, the only thing to do is to understand the people who is doing this criminal acts and to do it more safer for people to sell and buy stuff of the internet. Our conclusion is that the criminals are doing this to gain themselves with better economic and that it is more easy to do this crime on the internet because you can fraud more people at once and its not so personal to the victims.

Keyword: Internet fraud, criminal, rational with a meaning for goal

Nyckelord: Internetbedrägeri, gärningsmannen, målrationell

Antal ord:12905

Innehållsförteckning

1	Förkortningar	1
1	Inledning	3
1.1	Bakgrund	4
1.1.1	Två dominerande köp- och säljsajter i Sverige	5
1.2	Problemområde	6
1.3	Syfte och frågeställning	6
1.4	Begreppsdefinition	7
1.5	Disposition	7
1.6	Rättssociologisk relevans	7
2	Tidigare forskning	9
2.1	Internetbedrägeri som fenomen	9
2.2	Skripen lagstiftning	12
2.2.1	Brottsbalken (1962:700)	12
3	Metod – Hur söker vi svar	13
3.1	Innehållsanalys	13
3.1.1	Kritik mot innehållsanalys	13
3.2	Telefonintervju	14
3.3	Urval och datainsamling	14
3.4	Datamatrix, analysenheter, kodschema och variabler	15
3.4.1	Definition av variabler	15
3.5	Metodproblem	17
3.6	Etiska överväganden	17
3.7	Avgränsning	18
3.8	Självkritik	18
3.9	Källkritik	19
3.9.1	Validitet	19
3.9.2	Reliabilitet	19
4	Resultatredovisning	20
4.1	Telefonintervju	23
5	Teori	25

5.1	Webers handlingstypologi	25
5.2	Rational choice	26
5.3	Neutraliseringstekniker	27
6	Analys.....	28
6.1	Weber och rational choice	28
6.2	Sykes och Matzas neutraliseringstekniker	31
7	Slutsats	35
7.1	Avslutande diskussion	36
8	Framtida forskning.....	37
9	Referenser	38
10	Bilagor.....	41

1 Förkortningar

BrB – Brottsbalken (1962:700)

Brå – Brottsförebyggande rådet

Prop. – Proposition

SoU – Statens offentliga utredningar

1 Inledning

De flesta av oss har troligtvis någon gång gjort ett köp på internet. Det kan ha varit från ett känt företag som Ikea, ett företag som inte är känt eller ett köp från en privatperson. Många av oss känner troligtvis lika hög tillförlit vid köp på Ikeas hemsida som när vi betalar i deras varuhus. Till skillnad från när en köpare fysiskt träffar sin säljare och kan inspektera varan och överföringen av pengar kan göras samtidigt som varan byter ägare krävs det mer tillit att handla på internet. Säljaren vill inte skicka varan förrän denne ser att pengarna är på kontot och vice versa vill köparen helst undvika att skicka pengar innan han fått varan. Ständigt rapporterar ändå media om ökningen av bedrägerier som görs på internet men ändå luras köpare av försäljare dagligen därför att de har betalat i förskott för en vara som endast setts på bild.

Enligt svensk lagstiftning är det olagligt att vilseleda någon genom handling, om det innebär vinning för gärningsmannen och skada för den vilseledda. Detta gäller även om det har skett med hjälp av dator, vilket medför att i båda fallen döms gärningsmannen för bedrägeri enligt nionde kapitlet, första paragrafen i brottsbalken. Med datorers och internets hjälp så har det öppnats nya möjligheter för samhället att utvecklas mot en mer modern och teknisk riktning som innebär att människors kan förändra sitt beteende som till exempel att köpa och sälja varor på internet istället för på torg och i butiker. Det skapas även flera olika möjligheter och tillvägagångssätt att lura människor på. Detta har internetbedragare insett och de är ofta innovativa och kommer på nya sätt hela tiden för att kringgå lagar och att försöka hålla sin identitet anonym. Den teknologiska utveckling marscherar i hög fart framåt vilket i praktiken innebär att sätten som används idag för att bekämpa brottslighet kan vara föråldrad imorgon.

En vanlig typ av brott, som betecknas med brottskod 0913 är internetbedrägeri. För att ett brott ska betecknas som ett internetbedrägeri krävs det att hela processen för brottet måste ha skett på internet. Exempel på detta är när en bedragare lägger ut varor på köp- och säljsajter i hopp om att människor vill köpa varan genom förskottsbetalning. Vad köparen inte vet är att försäljaren kanske inte har någon vara i sin ägo och inte heller någon intention att skicka varan efter att pengarna kommit in på hans konto.

Vad är det som ligger bakom dessa brott och framför allt vem ligger bakom denna typ av brott, finns det en speciell typ av människor som begår dessa brott och går det att profilera den typiska gärningsmannen?

Vi har valt att skriva om detta ämne därför det är högst aktuellt och att vi tycker det är intressant hur människan anpassar sig efter samhällets struktur, både laglydiga personer men framför allt det som vi vill belysa, kriminella. Internetbedrägeri är nuförtiden inte ett nytt fenomen men det ökar konstant vilket gör att banker och köp- och säljsajter ständigt måste se till att uppdatera sig och informera konsumenten om riskerna som följer med att göra köp på internet.

1.1 Bakgrund

Med nya uppfinningar som internet skapas nya sätt att begå kriminella handlingar, vilket utnyttjas. Det är inte internet i sig som är problemet utan det är mer komplext än så, detta då internetbrott i dess kontext skiljer sig från vanliga kriminella handlingar i ”verkliga livet”. Tekniken formar det sociala och det sociala formar även den tekniska utvecklingen. Internetbrott har blivit ett missförstått och förstorat problem. Det är på grund av den växande rädslan att bli utsatt för brott vilket delvis media står för, som har lett till att internet anses vara problemet (Jewkes & Yar 2010:88f).

Internetbrott anses stå för otrygghet och en risk för att bli utsatt. Enligt David S. Wall som är professor i kriminologi används begreppet internetbrott för att beskriva olika typer av brott som gärningsmännen gjort sig skyldig till då han utfört dessa med hjälp av internet (Jewkes & Yar 2010:89). Begreppet internetbrott har ingen större eller djupare innebörd då det inte ens finns med i lagtext samt att internetbrott används för att inkludera alla de brott som sker över internet, det finns ingen rationalitet i användningen av begreppet. All brott som sker med hjälp av internet är inte internetbrott, utan kan vara vilket brott som helst där man använt internet som verktyg. Trots detta så har begreppet internetbrott accepterats som den term som beskriver alla skadliga beteenden med hjälp av datorer och internet (Jewkes & Yar 2010:89). För att förstå vad internetbrott är så krävs det att man tar reda på vilket sätt den tekniska utvecklingen har möjliggjort ett nytt kriminellt beteende (Jewkes & Yar 2010:94).

För att beskriva internetbrott har Wall lagt upp olika generationer av vad som karakteriserar det. Den första generationen (low-end) internetbrott är brott som med hjälp av datorer används för att utföra traditionella brott. Detta kan vara att man använt datorer för att komma över pengar eller förstöra information. Den första generationen är en ny bana där brotten går från “fysiskt arbete” där man var beroende av att vara på plats för att utföra brottet till att kunna utföra det på distans. Denna generation var i behov av datorer vilket internetbrott fortfarande är. Användandet av tekniken bygger dock på samma traditionella beteende som ”vanliga” brott även om det fortfarande är ett internetbrott.

I denna generation så är ”low-end” internetbrott mer ett verktyg för att förvekliga det ”riktiga” brottet, där man använt datorn som ett mer förberedande verktyg som till exempel att använda datorn för kommunikation men även till att samla in nödvändig information (Jewkes & Yar 2010:95).

Andra generationen handlar om möjliggörandet av internetbrott genom att från ett nätverk ta sig in i någon annans nätverk, exempelvis hacking och cracking. Hacking går ut på att brottslingen tar sig in i olika system som till exempel telefonsystem med hjälp av datorer genom att använda sin kunskap och sociala färdighet i att få tag i information om ägaren genom uppkoppling mellan datorer. Cracker är en annan form av hacker. Hacker har etiska principer medan en cracker inte har det, och anledningen till att det görs en skillnad är för att undvika att missbruka order hacker (Jewkes & Yar 2010:96).

Den nya generationen av internetbrott karaktäriserar sig genom att den nu har automatiserade mekanismer som kan utföra traditionella brott och samla in information. Internet har öppnat upp helt nya möjligheter världen över. Det går bland annat att byta sexuellt material som barnpornografi samt att utföra bedrägerier. Nätverk som bildas på internet kommunicerar fram nya kriminella idéer som till exempel hur man tar sig förbi olika säkerhetssystem i datorer och telefoner (Jewkes & Yar 2010:96f).

1.1.1 Två dominerande köp- och säljsajter i Sverige

I Sverige har vi främst två stora hemsidor där människor kan lägga upp diverse prylar på för att sälja sina varor. Dessa sidor är Blocket och Tradera.

Blocket

Blocket startade år 1996 och var avsedd som en prylmarknad i Skåne. Men efter ett tag så växte Blocket och kunde därefter erbjuda köp- och säljannonser i hela landet. För att förstå hur stort Blocket är så når det ut till ca 4 miljoner människor i veckan, vilket gör sidan till Sveriges tredje mest besökta internetsida. Av den svenska befolkningen har nästan 7 av 10 svenskar köpt eller sålt något på blocket och 6 av 10 saker som privatpersoner lägger upp säljs inom 7 dagar. Värdet på alla annonser år 2010 var hela 212 miljarder som i sin tur motsvarar 6,4 % av Sveriges BNP. Det som har gjort att blocket har blivit så stort är att de strävar efter att göra livet enklare för köpare och säljare, detta för att alla ska kunna använda sidan (Blocket 1). Blocket har som affärsidé att ”tillhandahålla den enklaste, mest effektiva och tryggaste annonsplatsen för köp och sälj i Sverige” (Blocket 2). För att bli den tryggaste annonsplatsen för köp och sälj har blocket skapat ett kundcenter som arbetar med att granska alla annonser och gör löpande kontroller av användare. Blocket samarbetar med flera myndigheter där i bland polisen, detta för att kunna ge personer som använder blocket råd om hur de ska handla.

Blocket försöker utveckla säkra alternativ med betalningen samt när pengar eller varor ska skickas någonstans. De bidrar även med utbildning och seminarier för myndigheter samt sammanställa information i samband med polisanmälda användare (Blocket 3).

Tradera

Tradera har över 2,4 miljoner medlemmar och miljontals besökare varje månad, vilket gör tradera till Sveriges och nordens största marknadsplats. På Tradera kan man hitta nästan allting, både via auktion och varor till ett fast pris. Tradera blev år 2006 en del av det amerikanska företaget Ebay som är världens största marknadsplats på nätet. Detta har lett till ett väldigt nära samarbete mellan tradera och Ebay. Ebay har vuxit från att ha varit en enda mans vision till att bli globalt detta sedan 1995. Tradera har därmed blivit en del av en världsomspännande community på över 90 miljoner köpare och säljare (Tradera).

1.2 Problemområde

Den modernisering och samhällsstrukturförändring länder gått igenom den senaste tiden har inte bara medfört fördelar för konsumenten, den har även öppnat för nya metoder av kriminalitet. Nytt är att bedrägerier kan ske utan att personer träffas fysiskt, det traditionella bedrägeriet har tagit en ny form kallad internetbedrägeri. I takt med att samlingsbegreppet internetbrott har etablerat sig och människor vet om att det existerar har detta bidragit till en osäkerhet hos konsumenter vid köp. År 2001 började länder inom EU att införa begreppet i lagstiftningen för att där beskriva användandet av datorer för brott (Jewkes & Yar 2010:88f).

1.3 Syfte och frågeställning

Vårt syfte är att undersöka vad som karakteriserar gärningsmannen och dennes tillvägagångsätt. För att besvara detta syfte har vi valt följande frågeställningar:

Vad är internetbedrägeri?

Vem är gärningsmannen?

Hur begår gärningsmannen bedrägeri?

Varför begår gärningsmannen bedrägeri?

1.4 Begreppsdefinition

Förundersökningsprotokoll: Består av insamling av fakta som rör utredning avseende brott som ligger under allmänt åtal (NE 1).

Internetbedrägeri: "Brott där det finns online kontakt mellan människor, till exempel vid annonser på e-handelssajter eller vid modemkapning. I denna kategori ingår endast brott där hela skeendet skett via internet. Antalet bedrägeribrott som begås där internet endast är ett inslag är därför mycket större än antalet som anmäls under just denna brottskod" (Brå 1:161).

1.5 Disposition

Vi har strukturerat vår uppsats på följande sätt:

Först så tar vi upp tidigare forskning för att därefter beskriva den metod som vi har valt att använda oss av för att besvara vår frågeställning. Därefter följer en kort presentation av den lagstiftning som berör internetbedrägeri. Efter detta kommer vi att presentera vår metod följt av presentation av resultatredovisning. Efter detta kommer vi att beskriva teori. I vår analys kommer vi att analysera internetbedragarnas roll och tillvägagångssätt i olika avsnitt som grundar sig i de olika teorierna kring människors rationella handlande. Sedan sammanfattar vi vårt resultat som kommer att presenteras i en slutsats, där vi återkopplar syftet och frågeställningen. Vi kommer till sist att ge exempel på vidare forskning.

1.6 Rättssociologisk relevans

Detta ämne är ur en rättsociologisk synvinkel intressant eftersom det är många människor som använder internet som verktyg till att bedra folk som går under begreppet internetbedrägeri. Därför går det att konstatera att de rättsliga normerna inte har hängt med den tekniska utvecklingen vad gäller bedrägeri på internet. Bedrägeri har länge varit en kriminell handling som också finns i lagtext men där lagtexten inte har utvecklats till att inbegripa internetbedrägeri. Detta har därför gjort det svårt att på denna väg påverka de sociala normerna om inte detta begrepp skrivs in i lagtext.

Den forskning som finns inom rättssociologins ramar tar upp just problemet om att med tekniken följer nya möjligheter att bedra folk.

Det tar inte upp kärnan av problemet som är att när man försöker förstå internet som ett kriminellt problem så ska man komma ihåg att internetbrott inte har stått stilla sedan det uppfanns utan det kommer alltid komma nya sätt genom teknologi som fortsätter att växa. Man måste alltså ha ett balanserat förhållningssätt till internet. Det gäller att ha i tankarna att det sker så stora och väldigt många transaktioner på regeringsnivå och individuell nivå varje dag som gör att internet inte är en fara i sig. Det är både de rättsliga och sociala normerna som måste implementeras på de individer som begår dessa brott och det är inte internet som är boven. Detta avser vi i denna uppsats med att ta upp och belysa, internet och dess gärningsmän. Vi vill att detta ska bidra med användbar kunskap och information som krävs för att skapa förståelse för problemet med internetbedrägeri.

2 Tidigare forskning

2.1 Internetbedrägeri som fenomen

Precis som med brott som stöld, utpressning och trakasserier har även bedrägerier blivit möjligt och etablerat sig på internet (Brenner, 2009:31). En teori om varför antalet bedrägerier på internet ökat tros bero på att brottsligheten i samhället har ändrats från att människor som tidigare begått fysiska brott som bilstölder och vanliga bedrägerier till att istället utföra brott med hjälp av internet (Ceccato, Dolmen 2011:127).

För att förstå brott över internet så måste det även förstås att med nya tekniker så har möjligheterna för ett kriminellt beteende ökat. Man kan med hjälp av den nya tekniken använda internet som hjälpmedel för traditionella brott, till exempel blir kommunikationen enklare och mer anonym. Det är även möjligt att enkelt ta reda på hur man till exempel gör eller köper droger (Jewkes & Yar 2010:94f).

Det finns ett stort antal olika bedrägerier som kan göras med hjälp utav internet och lagstiftningen som berör internetbedrägeri är samma som till vanliga bedrägerier. Brenner förklarar det som att det är gammalt vin i en ny flaska (Brenner, 2009:30). Ett känt exempel är så kallade "nigeriabrev" som går ut på att potentiella offer får ett mail som utlovar stora mängder pengar ifall den är beredd att betala in en mindre summa i förskott. Ett annat typiskt exempel är på köp- och säljsajter där köparen uppmanas att betala i förskott för att varan ska bli skickad. Vi kommer att fokusera på det senare exemplet, men vad dessa två har gemensamt är att offret går med på att betala i förskott. Internet är därför ett himmelrike för den som vill utnyttja lättlurade och giriga människor som nappar på erbjudanden som andra anser vara för bra för att vara sant, samtidigt som det finns en möjlighet att nå ut till miljontals potentiella offer (Clough, 2010:183f).

Privatpersoner anses råka ut för bedrägerier därför att de saknar kunskap kring hur de ska gå tillväga. På grund av detta har det därför skapats förebyggande aktioner för att informera allmänheten med kunskap om hur man undviker att bli lurad. Exempel på detta kan vara att inte betala i förskott, använda säkra betalningsfunktioner med hjälp från en tredje part eller att träffas personligen när köpet görs (Brå 1:66f).

I en rapport publicerad av Brå (2011) beskrivs en problematik kring användandet av de brottskoder som används när bedrägerier rapporteras.

En brottskod är ett unikt nummer som tilldelas till ett specifikt brott, detta för att underlätta arbetet för myndigheter inom rättsväsendet men även för den som vill analysera statistiken (Brå 2:6f). Brå kom fram till att många bedrägerier undersamt överrapporterats då brottskoderna används på ett felaktigt sätt, vilket i praktiken innebär att antalet internetbedrägerier egentligen skulle varit mycket högre och antalet "övriga bedrägerier" skulle vara mycket lägre (Brå 1:160f). Detta leder till att statistiken är missvisande för just internetbedrägeri och kan vara mycket högre än vad som påstås.

Enligt en undersökning gjord av nationella trygghetsundersökningen (NTU) svarar 3.5 procent av de tillfrågade svenskarna att de utsatts för någon form av bedrägeri under 2011, en procentsats som kanske inte låter påtagligt hög men sett till antalet personer innebär över 250 000 personer (Brå, 1:157). Då dessa personer kan ha utsatts för fler än ett bedrägeri under året beräknas antalet bedrägerier vara nära 400 000 (Brå, 1:157). Antalet anmälda bedrägerier har ökat sex år i rad vilket har lett till en fördubbling utav anmälningar under de senaste fem åren (Brå, 1:157). Denna ökning beror på ökningen utav anmälningar av bedrägerier som gjorts av datorbedrägeri, bluffakturor och bedrägerier gjorda med hjälp utav internet (Brå 1:158).

Bedrägerier som skett via internet har ökat sedan 2005 då siffran för denna typ av brott var 14 % medan den år 2011 hade mer än fördubblats till 33 % (Brå 1:160). Det finns ingen statistik från 2005 som behandlar bedrägeri med hjälp av internet men den ökade med fyra procent från 2010 till 2011 och uppgick till 14 927 stycken, av totalt 114 529 bedrägerier (Brå 1:162).

EU startade år 2013 en speciell avdelning kallad "European Cybercrime Centre" för att motverka vad som anses vara grova brott på internet, ett av dem är bedrägerier som utförs av organiserad kriminell verksamhet (Europol.europa.eu).

Conradt (2012) menar att det inte finns någon enkel strategi för att lösa internetbedrägerier men påpekar att det finns mycket att lära sig genom att analysera gärningsmäns motivation till brottet och på detta vis kunna ta fram preventiva åtgärder, detta görs bland annat i fallet om en rumän vid namn Adrian Ghighina:

Fallet Adrian Ghighina

År 2004 kom en rumän vid namn Adrian Ghighina på lagligt vis in i USA där han agerade "målvakt" åt en större grupp internetbedragare, hans uppgift var att ta emot pengar från köpare på konton hos banker som han öppnat med falsk identitet (Forbes.com 1). Internetbedragarna som Ghighina arbetade för befann sig i Rumänien, de sålde mestadels exklusiva varor på flera av USAs mest kända köp- och säljsidor utan syfte att leverera varan.

Följande fyra år efter att Ghighina kom till USA flyttade han runt mellan olika delstater och öppnade flertalet falska bankkonton och uppges under sin vistelse att ha tagit emot 2.7 miljoner dollar genom bedrägerier (pcworld.com). År 2008 blev Ghigani gripen och dömdes år 2011 till 48 månaders fängelse (www.forbes.com 2).

Det är främst på senare tid som kriminologiska teorier har börjat användas för att studera fenomenet internetbedrägeri och genom att använda dessa på fallet Ghighina kan det skapas förståelse till vad som motiverar en gärningsman att begå internetbedrägeri (Conradt 2012:914). Conradt (2012) menar att bedrägerier främst görs för att göra en ekonomisk vinst vilket gör att rational choice är tillämpbar för att förklara gärningsmannens beteende då teorin utgår från att en person överväger den potentiella vinsten med förlusten. I Ghighinas fall tjänade han och hans medbrottslingar mycket pengar på att sälja enskilda dyra varor vilket genererade en hög vinst för dem. Ghighina och hans medbrottslingar ansåg att en enskild dyr försäljning var bättre än alternativet att sälja många billigare varor då detta hade tagit mer tid med att öppna bankkonton och hitta köpare vilket även skulle kunna leda till en ökad risk för att bli gripen (Conradt 2012:914). Conradt (2012) tar även upp att internetbedragare döms väldigt lindrigt. Ghighina dömdes till fyra års fängelse efter att ha lurat till sig 2.7 miljoner dollar. Samtidigt dömdes Bank of Americas förra chef till 30 år i fängelse efter att ha stulit nästan 2 miljoner dollar (Dailymail.co.uk). I båda fallen rör det sig om att gärningsmännen lurat till sig en liknande summa genom att lura ett flertal olika personer, men personerna döms till helt olika straff (Conradt 2012:915). Ytterligare problematik som berör bedrägeri på internet kan vara som i fallet med Ghighina. Han själv var bosatt i USA, hans medbrottslingar befann sig i Rumänien och deras offer fanns utspridda i flera olika delstater i USA vilket påverkar utredningen då flera lagar gäller och flera olika myndigheter måste samarbeta vilket försvårar utredningen (Conradt 2012:915).

Det är uppenbart att bedrägerier på internet är ett stort problem och nuvarande strategier för att hindra det är ineffektiva metoder. Istället måste det förebyggande arbetet baseras på teorier som stöds utav empirisk bevisning (Conradt 2012:917). Conradt (2012) menar att handeln över internet ständigt ökar vilket innebär fler chanser för en bedragare att hitta potentiella offer, därför krävs det att öka risken för en gärningsman att åka fast. Hon menar vidare att genom att utbilda personer i samhället i hur man ska agera för att utföra säkra skulle minska antalet bedrägerier.

2.2 Skrivna lagstiftning

2.2.1 Brottsbalken (1962:700)

Vi har valt att beskriva den skrivna lagtexten det vill säga kapitel och paragraf för bedrägeri och dess förarbeten så som propositioner och rapporter från statens offentliga utredningar. Detta har vi gjort för att visa på innebörden av lagtexten för att kunna ge en överblick av svensk lagstiftning kring detta ämne.

År 1940 kom det ut en SOU-rapport som gör sig gällande förmögenhetsbrott där man bland annat beskriver vad som ska gälla för bedrägeri och dess brottsbeskrivning (SOU 1940:20). Det ansågs sedan att det behövdes en förstärkning av det rättsliga skyddet som handlar om gärningar med automatisk informationsbehandling främst med datorer till hjälp. Därför lade man till nya bestämmelser under bedrägeristadgandet som kriminaliserar "... att någon bereder sig vinning genom att olovligen påverkar resultatet av en automatisk informationsbehandling eller någon annan liknande automatisk process, så att det innebär skada för någon annan" (Prop. 1985/86:65 s.1).

Vad gäller internetbedrägeri så döms det under samma paragraf som handlar om "vanlig bedrägeri", det vill säga BrB 9 kap 1§. Den lyder följande, "Den som medelst vilseledande förmår någon till handling eller underlåtenhet, som innebär vinning för gärningsmannen och skada för den vilseledde eller någon i vars ställe denne är, döms för bedrägeri till fängelse i högst två år. För bedrägeri döms också den som genom att lämna oriktig eller ofullständig uppgift, genom att ändra program eller upptagning eller på annat sätt olovligen påverkar resultatet av en automatisk informationsbehandling eller någon annan liknande automatisk process, så att det innebär vinning för gärningsmannen och skada för någon annan." (SFS 1986:123).

3 Metod – Hur söker vi svar

Då vårt syfte är att karaktärisera de komponenter som finns i brottet internetbedrägeri vill vi veta vilka det är som begår internetbedrägeri. Utifrån förundersökningsprotokollen valde vi att utföra en innehållsanalys för att få fram material. Vi valde även att utföra en telefonintervju med Thomas Bäcker, kundsäkerhetsansvarig på www.blocket.se som har många års erfarenhet med att arbeta med internetbedrägerier.

3.1 Innehållsanalys

Syftet med innehållsanalys är att skapa sig en förståelse av internetbedrägeri utifrån vad som står skrivet i förundersökningsprotokollen. Den kvantitativa innehållsanalysen blir vårt instrument för att få fram denna information från skriven text (Esaiasson et al. 2012:197).

Innehållsanalys är en metod där man utför en analys av dokument, som i detta fall är förundersökningsprotokoll där vi vill kvantifiera innehållet på ett systematiskt sätt utifrån kategorier som vi har utformat i förväg. Innehållsanalys är därför ett verktyg för att generera data (Bryman 2011:281). Det som är bra med innehållsanalys är att det är en öppen forskningsmetod där vi på ett enkelt sätt kan beskriva vårt urval och kodningschema för att det ska bli lätt för andra att utföra replikationer och uppföljningsstudier. Innehållsanalysen är även en bra metod om man inte vill påverka den man studerar, därför kallas metoden för icke reaktiv. Innehållsanalysen ger information om sociala grupper som annars kan vara svåra att nå (Bryman 2011:296).

Först har vi valt att utföra innehållsanalys på de åtta förundersökningsprotokollen där vi kan få ut information kring gärningsmannen tillvägagångssätt. Vi kan få möjlighet att utläsa gärningsmannens åsikter och därigenom skapa oss en bild om hans bakgrund och bedrägeriets förlopp. Vi kommer även med hjälp av innehållsanalysen leta efter samband, ifall gärningsmännen har några gemensamma faktorer.

3.1.1 Kritik mot innehållsanalys

Kritik riktas ibland mot innehållsanalysen därför att den anses ateoretisk och endast så bra som de dokument som den byggs på (Bryman 2011:296f).

Det anses även omöjligt att göra en kodningsmanual som inte speglar en viss tolkning av kodaren (Bryman 2011:297). Bryman skriver vidare att “Den tyngd som mätningen får i en innehållsanalys utan vidare kan resultera i att det viktiga anses vara det som går att mäta och inte det som är av teoretisk vikt” (Bryman 2011:297).

3.2 Telefonintervju

Telefonintervjun blev för oss ett verktyg för att få direkt tillgång till en person med bred kompetens och erfarenhet av internetbedrägeri. För att göra telefonintervjun så givande som möjligt använde vi oss utav ett par direkta frågor som vi skrev ned, detta var frågor som vi ansåg vara betydelsefulla och som vi inte fått svar på genom vår innehållsanalys (Bryman 2011:423). Direkta frågor användes även för att bekräfta information som vi tidigare fått från innehållsanalysen. När vi ansåg att det fanns mer information om en viss fråga användes uppföljningsfrågor (Bryman 2011:423). Samtalet spelades in under godkännande av intervjupersonen för att slippa anteckna under samtalet, dock transkriberades inte hela intervjun utan vi tog bara ut viktiga delar efteråt.

3.3 Urval och datainsamling

För att få tillgång till förundersökningsprotokoll var vi tvungna att gå till en tingsrätt, den tingsrätt som vi valde blev Lunds tingsrätt. Varför vi valde just Lunds tingsrätt var på grund av att det var den vi först kom i kontakt med och att de var samarbetsvilliga. Vi tror inte heller att det skulle skilja sig i informationen vi skulle få fram ifall vi skulle söka oss till en tingsrätt i en annan stad. Genom att använda deras dator och databas med rättsfall fick vi göra egna sökningar på rättsfall. Då vi med hjälp av deras sökfunktion inte kunde söka på specifika brottskoder fick vi ta rättsfall beroende på hur många målsägande det var i målet. Vi letade upp mål med många målsägande då vi fick anta att dessa fall har en hög sannolikhet att beröra internetbedrägeri, detta då man ofta lurar många. Vi skrev ner 20 stycken avslutade rättsfall och bad därefter tingsrätten att sortera ut de som rörde internetbedrägeri och skicka dess tillhörande förundersökningsprotokollen till oss. Av dessa 20 rättsfall fick vi sedan tilldelat åtta stycken förundersökningsprotokoll elektroniskt till vår mail. Tidsperioden på förundersökningsprotokollen som vi fick var mellan åren 2006-2013.

Valet av person för telefonintervjun blev Bäcker därför att han i sitt jobb kommer i kontakt med både konsumenter som råkat ut för bedrägerier och myndigheterna som arbetar för att ta fast bedragarna.

För att komma i kontakt med honom krävdes att vi först skickade ett mail där vi förklarade vår studie och vad vi hoppades att han skulle kunna tillföra. Han var intresserad och ställde gärna upp på en 30 minuter lång telefonintervju som bokades in.

3.4 Datamatrix, analysenheter, kodschema och variabler

Till att börja med handlar datainsamlingen för kvantitativ innehållsanalys om att fylla en datamatrix med information (Esaiasson 2011:200). En datamatrix är enligt Esaiasson et al. “.. en schematisk tvådimensionell uppställning över den verklighet vi har valt att undersöka (Esaiasson et al. 2012:44f). Datamatriken består av både analysenheter som är det som ska undersökas och variabler som ska beskrivas och förklaras med hjälp av dess egenskaper (Esaiasson et al. 2012:44f).

Med hjälp av våra analysenheter ville vi få ut information för att karaktärisera brottet internetbedrägeri. Våra analysenheter är följande rättsfall: B2905-10, B3921-11, B5835-12, B675-13, B2254-10, B34029-11, B2683-10 och B524-11.

För att underlätta vårt arbete med kodningen och se till att vi förhållit oss konsekventa i kodningen valde vi att definiera våra variabler. Vi valde 21 stycken variabler genom våra egna antaganden om vad som skulle kunna vara av relevans för att få svar på vår frågeställning.

3.4.1 Definition av variabler

Variabel 1. Kön

Kön på den misstänkta

Variabel 2. Födelseår

Vilket årtionde den misstänkta är född

Variabel 3. Yrke

Vilken form av inkomstkälla den misstänka har för att försörja sig

Variabel 4. Boende

Vilken landsdel bor den misstänkta i.

Variabel 5. Sin inställning till brottet

Erkänner den misstänkta brottet eller förnekar

Variabel 6. Villig att återbetala yrkandena

Är den misstänkta villig att återbetala den summa som han bedragit målsägande på

Variabel 7. Anledning till brott

Vad uppger den misstänkta för anledning för brottet

Variabel 8. Tidigare dömd

Är den misstänkta tidigare dömd och isåfall är det bedrägeri över internet eller annat brott.

Variabel 9. Vald internetsida för brott

Vilken köp- och säljsajt har den misstänkta använt sig av, personen kan ha använt sig av fler antal sidor.

Variabel 10. Kategori för varan

För att förenkla har vi kategoriserat varorna i olika grupper

Variabel 11. Priskategori

Vi kategoriserar priserna för att kunna se ifall det är något specifikt pris som används

Variabel 12. Bild på varan

Vi vill undersöka ifall den misstänkta använder bild eller inte i annonsen

Variabel 13. Antal utförda bedrägerier

Det antalet utförda bedrägerier gärningsmannen står misstänkt för

Variabel 14. Bevismaterial

Det material polisen har använt sig av i förundersökningen för att bevisa skuld

Variabel 15. Val av namn i annonsen

Har den misstänkta använt sig av sitt faktiska namn eller ett falskt namn för att lura köparen

Variabel 16. Telefonnummer

Har den misstänkta använt sig av sitt faktiska telefonnummer eller ett falskt för att lura köparen, det vill säga är telefonnumret knutet till den misstänkta.

Variabel 17. Mail

Har den misstänkta angivit sin vardagliga mailadress som vi kallar för äkta eller har en falsk mailadress dvs. en skapad mailadress endast i syfte att bedra folk när gärningsmannen begår internetbrott.

Variabel 18. Anledning till försäljning
Vilka skäl uppger säljaren till att han vill sälja varan

Variabel 19. Avbryter kontakt med köparen
Har den misstänkta slutat besvara frågor på telefon och mail efter att han fått pengarna på kontot. Endast undanflykter ses som avbruten kontakt (Är svaret nej, hoppa över variabel 21)

Variabel 20. Anledning till att han avbryter
Vad finns det för skäl och undanflykter som sägs till att han inte är anträffbar

Variabel 21. Inställning till advokat
Vill den misstänkta tilldelas en offentlig försvarare, ha en egen, eller avstå.

3.5 Metodproblem

Under arbetet med kodningen av data stötte vi på ett antal problem. Först och främst insåg vi att en misstänkt gärningsman som begått flera antal bedrägerier kan sålt flera olika varor eller använt sig av flera olika köp- och säljsajter. För att lösa detta problem fick vi ta hjälp från Esaiasson et al. (2012) gällande kodningen där de skriver om att det finns olika tolkningsregler, det vill säga hur variabler och dess värden ska definieras och behandlas vid problem med analysenheterna. Det finns olika kodningsprinciper som man kan följa, vi har valt totaltäckningsprincipen som innebär att i de fall där det blir svårt med kodningen om det finns möjlighet att den kan placeras på två ställen så har vi valt att göra det på det sättet och inte enbart valt det som fallets huvuddel handlar om (Esaiasson et al. 2012:206f).

3.6 Etiska överväganden

Det finns etiska principer som forskare bör ta hänsyn till då undersökningar genomförs. Det rör sig om integritet, anonymitet och konfidentialitet för de personer som på något sätt medverkar i undersökningen. Vi använde oss inte av informationskravet som innebär att forskaren ska tillhandahålla och ge information om undersökningens syfte och samtyckeskravet där de som medverkar i undersökningen har rätten att själva styra över sin medverkan, vilket innebär att medverkan är frivillig. Dessa krav har vi inte tagit i beaktning då vi anser att det inte behövs då detta främst gäller när man intervjuar personer direkt (Bryman 2011:131f). Vi kommer att behandla uppgifter gällande personer med största möjliga konfidentialitet, när vi har citat med i texten kommer det att hänvisas till målnummer istället för att använda fullständigt namn.

Förundersökningarna som vi har tillgång till är allmänna handlingar, trots detta kommer vi att se till att dokumenten förvaras på ett ställe där vi känner att endast vi har tillgång till dem.

3.7 Avgränsning

Då ämnet kring internetbrott är allt för brett har vi valt att inte ta med andra typer av bedrägerier där man har använt sig av en dator eller andra tekniska medel. Att det finns intresse av andra bedrägerier som de vi nämnt tidigare är vi medvetna om, men det skulle leda till ett allt för stort material. Avgränsningen gäller internetbedrägeri där hela skeendet har skett på internet som har brottskod 0913. Vi har valt att använda oss av åtta stycken förundersökningsprotokoll, då vi anser att det räcker för att kunna se samband och besvara vårt syfte. Vi hade gärna valt att ha fler förundersökningsprotokoll men då innehållsanalysen är tidskrävande fick vi nöja oss med dessa. Lunds tingsrätt blev valet då vi hade en tidsbegränsning att förhålla oss till och det var dessa vi först kom i kontakt med. Istället för att göra intervjuer valde förundersökningsprotokoll då vi såg svårigheter med att ta kontakt med de personer som förekom i förundersökningsprotokollen.

3.8 Självkritik

Att det kan finnas en möjlighet att de utsagor i förundersökningsprotokollen kan vara felaktiga är vi medvetna om, då det rör sig om brott där gärningsmannen vill gå fri och därför väljer att inte uttala sig korrekt. Vi är även medvetna om att det finns olikheter i svaren i våra förundersökningsprotokoll som berör internetbedrägeri vilket gör att vi inte kan generalisera svaren på alla brott med brottskoden 0913. Vi anser att vi gjorde en missbedömning med hur lång tid det skulle ta för oss för att få tag i förundersökningsprotokollen och skulle därför påbörjat detta tidigare än vi gjorde. Vi hade inte heller tagit del av någon förundersökning tidigare så vi visste inte helt vilken information vi skulle kunna få ut av den. Vidare trodde vi att förundersökningarna var kortare och mer sammanfattande, en missbedömning som gjorde att vi fick lägga mer tid än vi trodde på läsning av dem.

3.9 Källkritik

3.9.1 Validitet

Validitet är ett begrepp som används för att se hur metodvalet och undersökningen verkligen mäter det som är avsett. Det som eftersträvas i en uppsats är att validiteten är hög så krävs det att metoden anpassas efter ämnesvalet och att det resultatet som man får fram är väsentligt ut efter uppsatsens syfte och frågeställning. (Eriksson&Wiederheim-Paul, 2006:60)

För att uppnå en hög nivå av validitet så har vi specifika variabler som är anpassade för att identifiera karaktärsdrag på gärningsmännen som utför internetbedrägeri (se kap. 3.4 för definition). Då vi eftersträvar hög validitet krävs det att de frågor som vi ställt till materialet i vår innehållsanalys är konstruerade för att få fram relevanta svar som ska besvara frågeställningen i uppsatsen (Trost, 2007:66). Även vår litteratur som berört internetbedrägeri har varit till hjälp för att uppnå hög validitet. Detta för att vi har fått en bra bild och tillräcklig information som vi avser få fram genom innehållsanalysen.

3.9.2 Reliabilitet

Vad gäller reliabilitet så har vi valt ett arbetssätt som ska kunna replikeras för att det ska bli extern reliabilitet, då en annan forskare ska kunna gå in liknande social roll, dock kan detta vara svårt då en social miljö är föränderlig hela tiden. Vi vill gärna att denna studie ska uppfylla tillförlitlighet, där det är av stor vikt. I studien har vi använt oss av samma källor vad gäller förundersökningsprotokollen, där vi använt oss av kriterier som har haft samma förutsättning genom hela processen. Svaren vi fått ut av arbetet har varit liknande från de olika förundersökningarna även om det finns andra som svarat annorlunda. Det är därför ingen garanti att om undersökningen skulle göras om att resultatet skulle bli detsamma. Vad gäller vår objektivitet så är vi medvetna om att personliga åsikter kan påverka arbetet men vi har arbetat för att uppnå största möjliga objektivitet ska genomsyra arbetet och därmed kunna ge ett trovärdigt resultat (Bryman, 2011 s. 354f).

4 Resultatredovisning

I presentationen av våra data kommer vi att sammanfatta informationen vi fått fram från förundersökningsprotokollen en variabel var för sig. Efter det presenterar vi data i en sammanfattande tabell för att få en överblick.

Variabel 1: Kön: Sex av åtta personer är män

Variabel 2: Födelseår: Genomsnittsåldern är 30 år

Variabel 3: Yrke: Två stycken är arbetslösa och det saknas information om de får bidrag eller inte, två stycken får bidrag, två stycken arbetar heltid, en har varken jobb eller bidrag och en arbetar deltid.

Variabel 4: Boende: Samtliga är bosatta i Skåne, detta för att vi endast har fått förundersökningsprotokoll från Lunds tingsrätt.

Variabel 5: Sin inställning till brottet: Sju stycken erkänner alla brott, en erkänner fem av sina brott men nekar till det sjätte.

Variabel 6: Villig att återbetala: Samtliga är villiga att återbetala, en vill inte göra det på en av åtalpunkterna då hon förnekar brott.

Variabel 7: Anledning till brottet: Tre stycken anger att de har begått brotten för att kunna försörja sitt dagliga liv (köpa nödvändiga saker som mat och betala hyra), två stycken har gjort det för att försörja sina barn, en säger sig att ha blivit pressad av sin kompis, en lades in för avgiftning och kunde därför inte skicka varan och i en framgår det inte i kombination med att hon anser att posten slarvat bort paketet

Variabel 8: Tidigare dömd: Det framgår att två stycken är tidigare dömda, resten framgår den inte på vilket kan betyda att de inte är det.

Variabel 9: Vald internetsida: Sju stycken har använt sig av enbart blocket eller blocket och annan sida. En person har enbart använt sig utav sidan Tradera.

Variabel 10: Kategori för vara: Sex stycken sålde elektronik, två av dessa sålde även glasögon eller kläder. En person som agerat som näringsidkare sålde enbart modellsaker, och en person sålde enbart en cykel.

Variabel 11: Priskategori: På grund av näringsidkaren som gjort 25 bedrägerier sänker han snittet. Vi väljer därför att bortse från honom vilket ger ett medelvärde på cirka 1700 per såld vara.

Variabel 12: Bild på varan: Sex stycken hade en bild på varan som såldes i sin annons medan två stycken inte hade någon bild.

Variabel 13: Antal utförda bedrägerier: Totalt framgick det i förundersökningsprotokollen att 57 antal brott gjordes vilket ger medelvärdet 7 bedrägerier per person. Väljer man att bortse från den som gjort flest och den som gjort minst är istället medelvärdet fem stycken, detta då en gjort betydligt fler bedrägerier än övriga.

Variabel 14: Bevismaterial: Samtliga gärningsmän har blivit åtalade med bevisning från mailkonversationer och insättning av pengar på deras bankkonto vilket har medfört att de erkänt brottet under förhör med polisen.

Variabel 15: Val av namn i annonsen: Två stycken i våra förundersökningsprotokoll använde sig av sitt äkta namn i annonsen, fem stycken hade ett eller flera fiktiva namn, en person använde sig av både sitt äkta namn samt flera fiktiva.

Variabel 16: Telefonnummer: Hos fyra personer framgår det inte ifall de har använt sig utav sitt riktiga telefonnummer eller falska. Tre stycken har använt sig utav ett eller flera falska så kallade "kontantnummer" som inte är kopplat till sitt namn och en har använt sig utav sitt riktiga nummer som är knutet till sitt namn.

Variabel 17: Mail: Bara två stycken har enbart använt sig utan falska mailadresser. Tre stycken har bara använt sig utav sin privata och "riktiga" mail. Resterande tre har använt sig av sin riktiga men samtidigt använt sig av flera falska.

Variabel 18: Den uppgivna anledningen till försäljning till köparen: Hos fem personer framgår det inte varför de valt att sälja sin vara. I ett fall säger försäljaren att han separerat med sin fru och därför skulle sälja dotterns cykel. En person har försäljningen som en del av sitt företag och en uppgav att han sålde en vara för att han skulle köpa en ny bättre.

Variabel 19: Avbryter kontakten: Enbart en person fortsätter att hålla kontakten med köparna. Fyra stycken avbryter helt kontakten efter att de har fått in pengarna på sitt konto. Resterande tre avbryter stundtals och återkommer med ursäkter om varför dem inte kunnat svara på köparens mail.

Variabel 20: Anledning till att han avbryter: I två av fallen framgår det inte. Två personer skyller på sjukhusvistelse och därför inte haft tillgång till dator eller orkat svara.

Två stycken har inte kunnat svara då de säger att de har varit upptagna eller bortresta med jobbet. En person säger att han inte kunnat svara på grund av familjeproblem. Sista personen säger sig inte ha vetat vem som har köpt vad och har därför helt enkelt låtit bli att svara på mailen som mottagits.

Variabel 21: Inställning till advokat: Fyra stycken önskar en offentlig försvarare, två stycken begär advokat som kommer att namnges senare och två stycken vill inte ha någon advokat till sitt försvar.

	B2905-10	B3921-11	B5835-12	B675-13
Kön	Man	Man	Man	Man
Födelseår	1973	1990	1980	1992
Yrke	Arbetslös	Bidrag: AMS	Bidrag	Halvtidsjobb
Boende	Landskrona	Landskrona	Helsingborg	Löddeköpinge
Sin inställning till brottet	Erkänner	Erkänner	Erkänner	Erkänner
Villig att återbetala	Ja	Ja	Ja	Ja
Anledning till brott	Pengar till "dagligt liv"	Förbruka	Blev inlagd för avgiftning	Pressad av kompis, betala billån
Tidigare dömd	Framgår ej	Framgår ej	Ja, 9 asvitt	Framgår ej
Vald internetsida för brott	Blocket, tradera, budera	Blocket	Tradera	Blocket
Kategori för varan	Elektronik	Elektronik	Cykel	Elektronik
Priskategori	500-6400	400-2750	1000-1999	2200-2500
Bild på varan	Ja	Nej	Nej	Ja
Antal utförda bedrägerier	4	5	1	4
Bevismaterial	Mail, kontoinsättning, förhör	Mail, kontoinsättning, förhör	Mail, kontoinsättning, förhör	Mail, kontoinsättning, förhör
Val av namn i annonsen	Äkta	Påhittat	Påhittat	Påhittat
Telefonnummer	Framgår ej	Framgår ej	Ja, två stycken	Framgår ej
Mail	Riktig	Flera falska	Riktig	Flera påhittade
Uppgedd anl. till försäljning	Framgår ej	Framgår ej	Skillsmäska, uppdelning	Köpa ny "bättre" telefon
Avbryter kontakten med köpare	Nej	Ja	Ja	Ja
Anledning till att han avbryter		Framgår ej	Inlagd på avgiftning	Framgår ej
Inställning till advokat	Begärd, namnges senare	Önskas ej	Önskar offentlig försvarare	Önskar offentlig försvarare
	B2254-10	B34029-11	B2683-10	B-524-11
Kön	Kvinna	Man	Man	Kvinna
Födelseår	1987	1979	1972	1983
Yrke	Arbetslös	Saknar jobb, inga bidrag	Heltidsjobb	Heltidsjobb
Boende	Landskrona	Landskrona	Furulund	Dalby
Sin inställning till brottet	Erkänner alla utom 1	Erkänner	Erkänner	Förnekar
Villig att återbetala	Ja	Ja	Ja	För alla utom en
Anledning till brott	Betala mat och hyra	Försörja barnen	Skillsmäska. Inga pengar under den perioden	Anser att posten slarvat bort paket
Tidigare dömd	Framgår ej	Framgår ej	Ja	Framgår ej
Vald internetsida för brott	Blocket	Blocket	Blocket, tradera, QXL	Blocket, tradera, familjeliv
Kategori för varan	Elektronik, glasögon	Elektronik	Lego, märklintåg	Kläder, elektronik, bok
Priskategori	590-2700	400-2370	100-1000	199-1990
Bild på varan	Ja	Ja	Ja	Ja
Antal utförda bedrägerier	6	6	25	6
Bevismaterial	Mail, kontoinsättning, förhör	Mail, kontoinsättning, förhör	Mail, kontoinsättning, förhör	Mail, kontoinsättning, förhör
Val av namn i annonsen	Äkta	Äkta och påhittat	Påhittat	Påhittat
Telefonnummer	Framgår ej	Flera falska	Flera som slutat fungera	Äkta
Mail	Riktig	Riktigt samt flera falska	Riktigt samt flera falska	Riktigt och falskt
Uppgedd anl. till försäljning	Framgår ej	Framgår ej	Sålde som företag	Framgår ej
Avbryter kontakten med köpare	Stundtals	Stundtals	Stundtals	Ja
Anledning till att han avbryter	Sjukhusvistelse	Ivåg och jobbar	Skillsmäska	Vet ej vem som köpt vad
Inställning till advokat	Önskar offentlig försvarare	Begärd, namnges senare	Önskar offentlig försvarare	Önskas ej

4.1 Telefonintervju

Thomas Bäcker berättar att Blocket har en avdelning som arbetar med säkerhetsfrågor.

För att förebygga bedrägerier granskas varje annons innan den läggs upp på sidan, påträffas något misstänk som till exempel ett orimligt lågt pris publiceras inte annonsen. Granskningen kan även gälla att annonsörens historik kollas upp, ifall försäljaren använt samma telefonnummer i flera olika annonser men publicerar annonser i flera olika län, då flaggas annonsören och han kan kontaktas eller få sina annonser borttagna.

Thomas menar att handeln har ändrat sig från förr då människor kontaktade varandra och träffades på plats för att granska varan och betala från hand till hand. Samtidigt har internet gjort att människor nu kan köpa en vara som inte finns i hans närhet.

Han säger att bedrägerierna på Blocket har minskat under de senaste tre åren, ett resultat han anser vara på grund av att köparna har förstått risken med att betala i förskott och även lärt sig att kritiskt granska annonser. Ständigt utvecklas även tjänster för säkrare handel, något som Blocket uppmanar köparna att använda, dock kostar dessa pengar vilket minskar vinstmarginalen för försäljning. Exempel på detta är postförskott eller betalning till en mellanhand som ser till att pengarna överförs först när varan har nått köparen. Blocket för själva ingen statistik över bedrägerierna som utförs på deras sida, detta för att person- och uppgiftslagen hindrar dem. Dock kan informationen tilldelas polisen, ett samarbete han hoppas kunna bli ännu effektivare för att minska antalet bedrägerier. I dagsläget har Blocket redan en fast rutin på hur de går tillväga när ett bedrägeri skett, de uppmanar då personen att göra en polisanmälan så även Blocket kan skicka sina uppgifter dit. Blocket kontaktas även angående bedrägerier då varans skick inte uppfyllde köparens förväntan, det kan röra sig om missvisande bilder eller att varan köpts i "befintligt skick", samt att alla har olika syn på vad som är "bra skick" eller inte.

Han anser även att teknikens utveckling förenklats för bedragare och skapat en ny profil av dem som begår brott på internet. Även små steg kan påverka i stor grad, exempelvis när anonyma kontantkort lanserades märktes det att brotten ökade då det skapade en anonymitet. Generellt anses det även enligt intervjupersonen att folk anser att gärningar sker över internet genererar anonymitet per automatik, detta stämmer dock inte överens med verkligheten. För en som inte har väldigt hög expertis inom datorer och nätverk lämnas nästan alltid spår som går att följa upp, detta innebär att det går att använda stora resurser för att hitta spåren och gärningsmannen, detta är dock inte något som görs vid brott som bedrägeri.

Det Thomas främst framhäver som viktigaste stegen mot bedrägerier på Blocket är ett fortsatt och mer effektivare samarbete med myndigheter och myndigheter emellan. Att använda preventiva åtgärder som att informera köpare om risker kan alltid bli bättre samt att se till att säkra betalningstjänster används.

5 Teori

Vi vill i vårt arbete belysa problematiken med internetbedrägerier och karaktärisera dess gärningsmän. Vi kommer att använda oss av Webers handlingstypologi, människans rationella handlande samt Sykes och Matzas neutraliseringsteori för att besvara våra frågeställningar. Genom att undersöka förundersökningsprotokollen och analysera presentationen av data med hjälp av våra teoretiska infallsvinklar vill vi ge en klarare bild av vad som karaktäriserar en gärningsman och hur han handlar i sitt agerande i fallen.

5.1 Webers handlingstypologi

Vi vill med våra teorier förklara och klargöra människors handlande. För att skapa en djupare förståelse så krävs det att man delar in en handlingssituation i fyra delar som tillsammans möjliggör och begränsar individers handlande (Engdahl&Larsson 2006:31). Dessa presenterar Engdahl och Larsson (2006:32):

1. Handlingens avsikt och mening
2. Handlingskompetens och resurser
3. Handlingsomgivning och handlingsutrymme
4. Handlingsutfallet

Handling enligt oss kan förstås utifrån Webers definition om handling. Webers definition av en handling är "ett mänskligt förhållningssätt, för så vitt individen inlägger en subjektiv innebörd i det" (Engdahl&Larsson 2006:32, Weber 1983:3). Detta betyder att det finns en mening med agerandet, att när någon agerar i riktning mot omvärlden utgår agerandet utifrån intention vilket innebär att handlingen är riktad då den har fått ett subjekt och en viss avsikt så binds den av ett mål som handlingen syftar. Vad som menas med avsikt är att det är en form av en stark vilja (Engdahl&Larsson 2006:32). En handling som händer av intention är inget som sker av en slump utan då är det en meningsfull handling som kan förstås av både den som utövar den och andra. Alltså att handlingen går att förklara med en redogörelse som man kan acceptera. Utifrån denna definition kommer personen att byta beteckning till aktör (Engdahl&Larsson 2006:33).

För att förstå en handling som beteendelika så har man inom sociologin lagt in en skillnad mellan diskursivt och praktisk medvetande, det vill säga en skillnad mellan vad som görs och sägs.

Utifrån detta resonemang kan man diskutera medvetenhet om på vilket sätt handlingens avsikt kan vara uttalad (Engdahl&Larsson 2006:33).

Webers handlingstypologi hämtar sociologin sin grund till handlingsteorin (Engdahl&Larsson 2006:40). Weber nämner fyra olika handlingstyper som bygger på olika grad av rationalitet. Traditionella handlingar som bygger på ingrodda vanor, affektuella handlingar där handlingar styrs av hämnd ellerhängivenhet, värderationella handlingar som bygger på samma som de traditionella, att de är något att eftersträva och där man använder sig av en noga eftertänksam handling som är den rätta. Den fjärde och sista är målrationala handlingar där man utgår ifrån vilka mål man vill nå och vilka medel som behövs för att nå dem. Av dessa fyra typer av handlingar så är det den målrationala samt värderationella, där den subjektiva meningen omfattas av medel, mål, värden och konsekvenser, men där konsekvenser inte omfattar den värderationella.(Engdahl&Larsson 2006:40f) Man ska vara medveten om att det är väldigt sällan en handling endast består av ett av dessa sätt, oftast är det en blandning. Man ska då tänka sig att hur sätten är lämpade för syftena kan endast utvisas av resultatet (Weber 1983:19). Dessa fyra handlingstyper är idealtyper som inte finns tydligt i verkligheten utan de är mer begrepp som skapats inom sociologi, men det överensstämmer mer eller mindre med verkligt handlande (Andersen&Kaspersen 2007:74f).

I detta arbete utgår vi ifrån att gärningsmannens handlingar i förundersökningsprotokollen är både värderationella och målrationala. Utifrån Webers handlingsteori så har det kommit fram tre dominerande inriktningar. Vi har valt att använda de som heter instrumentella och strategiska handlingar där man måste förstå handlingar som ett instrument för att nå sitt mål(Engdahl&Larsson 2006:41ff). Detta då vi anser att de gör sig bäst lämpliga för att besvara vårt syfte.

5.2 Rational choice

“När människor står inför en rad handlingsval, brukar de göra det som de tror leder till det bästa resultatet. Detta enkla påstående sammanfattar teorin om rational choice” (Hagen refererar Elster 1989a:22, Andersen&Kaspersen 2007:167).

Teorin om rational choice bygger vidare på tänket om nyttobaserande gällande förhållandet mellan individer. Man menar att grunden i ett samhälle är individen, det vill säga den mänskliga handlingen(Andersen&Kaspersen 2007:167). Denna teori utgår ifrån att aktörer är rationella och därmed vill maximera sina intressen.

5.3 Neutraliseringstekniker

Gresham Sykes och David Matza (1957) presenterade år 1957 i en artikel ”Techniques of Neutralization: A Theory of Delinquency” en teori som de kallar för neutraliseringstekniker. Teorin bygger på fem olika tekniker vars syfte är att neutralisera en handling vilket gör det enklare att motivera sin handling som etiskt och moraliskt rätt. Gärningsmannen kan därför med hjälp av denna neutraliseringsteori legitimera sin kriminella handling för att slippa känna skuld och på så vis rättfärdiga handlingen. Följande neutraliseringstekniker ingår:

1. Förnekelse av ansvar: Med denna teknik menar Sykes och Matza kunna förklara en gärningsmans beteende genom att han anser att han är ett offer därför att det som sker är på grund av faktorer som är utanför hans kontroll. Exempel på detta kan vara bristande kärlek från föräldrarna, dåliga arbetskamrater eller på grund av att han bor i ett dåligt bostadsområde (Sykes, Matza, 1957:667f).

2. Förnekelse av skada: Brott kan skiljas mellan de som skadar andra personer och brott som visserligen är olagliga men där offret inte skadas. Gärningsmannen gör genom sitt förnekande att han inte ser sitt offer som ett faktiskt offer då han inte tagit någon skada, exempel på detta kan vara till exempel att stjäla någons bil för att sedan ställa den vid väggkanten så att den återlämnas till sin rätta ägare (Sykes, Matza, 1957:667f).

3. Förnekelse av offer: Denna förnekelse innebär att gärningsmannen förstår sitt ansvar i gärningen men på grund av omständigheterna anser han att det inte finns något offer i händelsen trots att någon kan ha blivit skadad. Sykes och Matza menar istället att han ser det som en hämnd eller bestraffning. Ett exempel på detta kan vara om en butiksägare misshandlar en rånare som flyr från butiken med dagskassan (Sykes, Matza, 1957:668).

4. Fördömandet av de som fördömer: Personen neutraliserar sitt eget handlande och ger handlandet legitimitet genom att han fördömer dem som fördömer en själv. Genom att gärningsmännen flyttar fokus från sitt eget avvikande handlande så blir det lättare att nonchalera felet i sin egen avvikande handling. Exempel på detta kan vara att en person anser att polisen är korrupt och använder övervåld eller att lärare alltid har en favoritelev (Sykes, Matza, 1957:668).

5. Vädjan till högre lojaliteter: All form av social kontroll kan neutraliseras om gärningsmannen anser att den grupp som han tillhör har viktigare grundregler än de som existerar i samhället. Exempel på grupper kan vara familjen eller sin vänskapskrets. Detta gör att individen är fast i ett dilemma om vilka normer man ska följa, väljer han att följa sin grupps normer kan detta leda till att samhällets lagar bryts (Sykes, Matza, 1957:669f).

6 Analys

Vi kommer att med hjälp av Webers handlingsteori, rational choice och Sykes och Matzas neutraliseringsteori att analysera materialet som vi fått fram från förundersökningsprotokollen genom innehållsanalys. Detta gör vi för att följa upp vårt syfte som innebär att ta reda på vad det är som påverkar gärningsmännens handlande och kunna karaktärisera dem genom att undersöka hur och varför gärningsmannen utför bedrägerier på internet.

6.1 Weber och rational choice

Weber menar att människor handlar rationellt och nyttomaximerande vilket även gäller vid brott. Gärningsmännen anpassar sig efter utvecklingen till internet och möjliggör på så vis blir lättare att komma i kontakt med potentiella köpare. Weber diskuterade i sin handlingsteori och rational choice om att en handling kan vara ett verktyg för att nå ett mål. Det som kommit fram av det analyserade materialet är att det är de bakomliggande faktorerna som kan påverka gärningsmännen till att göra denna handling och begå ett brott. De saker som är gemensamt för gärningsmännen är att de flesta är under 30 år vilket är ungt, med denna unga ålder så anser vi att dessa personer sitter inne med en hel del kunskap om internet som verktyg. Gemensamt har de även att de har låg arbetsinkomst eller erhåller ersättning från en statlig myndighet. Detta kan medföra att pengar är en bristvara för att upprätthålla en bra levnadsstandard vilket medför att alternativa metoder, som bedrägeri, görs för att få tillgång till pengar. Ser en gärningsman en köpare som söker efter en vara kan han enkelt erbjuda den till försäljning trots att den kanske inte finns. I följande citat beskrivs en sådan händelse: Ur förhör med målsäganden framgår det hur målsäganden kontaktades av en säljare:

“...”skrev på sajten att hon letade efter ett Nintendo DS spel och undrade om någon hade ett sådant att sälja. En person på sajten med alias”...”svarade nästan direkt att hennes dotter hade ett sådant spel som hon tröttnat på.” (B524-11:16).

I citatet framgår det hur gärningsmannen använder sig av en målrationell handling där handlingen blir ett instrument för att vinna ett syfte. Den målrationella handlingen är att gärningsmannen valt att söka kontakt med köpare och att till den personen ljuga om att han har varan köparen vill ha, detta gör att handlingen får ett syfte och vinning för gärningsmannen.

Gärningsmännens brott och dess tillvägagångssätt är ofta väldigt snarlika varandra. För det första så är det sidan Blocket som framträder som det vanligaste verktyget för gärningsmännen att nå ut till sina offer. Då gärningsmannen bestämt sig för att utföra ett internetbedrägeri söker han sig till den köp- och säljsajt som har flest besökare i landet, detta för att öka chansen att hitta en potentiell köpare. I fallen där gärningsmannen inte har varan i sin ägo blir det naturligt att använda internet som verktyg för att nå ut till kunder som vill ha den skickad. Hade det varit som "förr" där säljaren hade varit tvungen att träffa köparen hade det inte varit möjligt att utföra bedrägeri och gärningsmannen hade fått använda ett annat verktyg för att nå målet att komma över pengar. Annonsernas innehåll rör sig främst om elektronikvaror som mobiltelefoner och datorer, antagligen då dessa är lättsålda ifall de prissätts lågt. Ett exempel är en annons där en mobiltelefon av märket iphone är till salu och har ett pris på mellan 2000- 2500:-. En målsägande beskriver att han mailade med säljaren som han ansåg göra ett seriöst intryck. I konversationen frågar köparen:

"..bara en sista fråga, varför säljer du din iphone 4s för det priset? nyfiken lite..." (B675-13:9).

Gärningsmannen svarar då:

"För det första ska köpa en iphone 5 och sen för behöver pengar till den med så säljer denna billigt, så får jag iväg den snabbt. MVH" (B675-13:9)

Här kan man se ännu ett exempel på en enligt Weber målrationell handling där Weber menar att man lägger ett subjekt på sin handling för att uppnå målet. Gärningsmannen har en telefon som denne kan tänka sig är lättsåld och satt ett bra pris på varan som medel för att uppnå sitt mål som är att få ihop pengar. Men likt alla målrationella handlingar så kan det leda till konsekvenser då man använder allt för att uppnå sitt mål. Ännu tydligare blir det i ett fall där en gärningsman övervägt vinsten mot konsekvenser då han medvetet behåller pengarna som han fått överförda till sin bank. Ur förhör med en gärningsman som fick pengar insatta på sitt konto men valde att inte skicka varan då den gått sönder innan han hunnit skicka den:

"..”konstaterade att pengarna fanns på kontot men använde dem allt eftersom för sitt uppehälle” (B2905-10:48).

Gärningsmännen använder sig ofta av fiktiva namn, kontantkortstelefoner och flera e-mailadresser när de lägger ut annonser samt har kontakt med köpare. Vad gäller falska namn så bytte de som hade namn med utländsk klang sina namn till vanligt svenskt namn istället vilket framkom av förundersökningsprotokollen. I övrigt så bytte majoriteten av gärningsmännen antingen förnamn eller efternamn.

Byte av e-mailadresser är vanligt förekommande, det finns personer som har uppemot fyra olika e-mailadresser. Anledningen som uppges till varför personerna använt sig av fiktiva namn förklaras av att de har hört att man ska göra så av säkerhetsskäl för att vara anonym. Vi anser istället att valet av äkta eller fiktivt namn har att göra med intentionen till försäljningen, det vill säga ifall man faktiskt tänkt sälja något eller begå ett brott. De personer som använt sig av äkta namn förklarar att tanken från början var att inte begå bedrägeri, utan det bara blev så av olika skäl. Det fiktiva namnet fungerar enligt Webers målrationella handlande som ett instrument för dessa gärningsmän, främst för att skydda sin identitet. Anledningen till att gärningsmännen väljer ett typiskt svenskt namn kan enligt Weber förklaras som ett instrument för att nå sitt mål. Att byta namn kan tillföra att annonsen ger ett pålitligt intryck till kunden, men fungerar även som ett verktyg för att se till att förbli anonym. När gärningsmännen har möjligheten, det vill säga resursen, att uppges ett fiktivt namn som internet ger kan han använda det som medel för att nå sitt mål genom anonymitet och ökat handlingsutrymme till att lura fler människor och ignorera de konsekvenser som följer. Precis som med fiktiva varor hade inte detta bedrägeri gått att utföra lika enkelt utan internet som verktyg. Hade personerna träffats på plats hade bedragaren behövt förfälska ID-kort för att behålla sin anonymitet. Vanligt förekommande är även att gärningsmannen använder sig av ursäkter till sitt agerande efter att ha konfronterats av målsägande. Enligt Weber kan dessa ursäkter fungera som ett instrument för att söka empati från personen han har lurat. Empatin kan då ses som ett verktyg som gärningsmannen använder för att undvika att bli anmäld. Även om hans första mål var att lura till sig pengar och detta har misslyckats blir nu det "nya" målet att undvika polisanmälan. Vi har upptäckt att gärningsmännens inställning till brottet har visats vara på två sätt, i mail har det framkommit att någon av gärningsmännen har varit villiga att betala tillbaka, dock har denna inställning framkommit då de som bedragits har hotat med polisanmälan. Ursäkter kan även ses som traditionell och värderationell handling, ett exempel är när en gärningsman svarar på ett mail från målsägande som säger att han snart kommer att polisanmäla händelsen:

“Hej ...! Jag förstår dig verkligen, anledningen till att jag inte hört av mig är att jag skäms rent ut sagt! Aldrig min mening att lura dig, de pengarna är INTE värt detta! MEN, jag började på ett nytt jobb, ej med i facket då jag tyckte att d aldrig skulle behövas och fick inte lön från mitt jobb och står nu utan jobb och utan lön(...)Jag försöker verkligen skrapa ihop från ALLA håll och kanter till dig nu och gör allt jag kan(...) Jag ska lösa detta jag lovar, på något sätt!! Hälsningar ... (B2254-10:20f)

Utifrån detta citat så kan man enligt Weber se denna handling som både traditionell och värderationell handling. Den traditionella handlingen i detta fall är att när väl bedragaren har mottagit ett hot om att finnas med i polisens register så väcks den traditionella handlingen om att denna handling är fel och vill lämna tillbaka pengarna till den rättmätige ägaren som man gör i normala fall när man innehar någon annans ägodel. Detta leder in på den värderationella handlingen som enligt Weber innebär att noggrant välja en handling som är den rätta i detta fall att försöka skaffa fram de pengar som saknas och därmed slippa att hamna i polisens register och ställa allt till rätta. Detta gäller dock inte alla gärningsmän, vissa har först varit villiga att betala tillbaka då brottet har polisanmälts och de sitter i förhör med polisen. Först där svarar de på frågan hur de ställer sig till att betala tillbaka beloppet. Den faktor som enligt oss spelar in då om inställningen är bevisningen. Det finns även fall då en gärningsmans inställning fortfarande är att de inte har bedragit folk och att de därför inte anser sig villiga att betala tillbaka beloppet som målsägande kräver. I ett svar från målsägande där hot om polisanmälan svarar gärningsmannen:

“Snacka skit? Vad vet du? Jag har postat din overall vilket jag har talat om för polisen” (B524-11:34)

6.2 Sykes och Matzas neutraliseringstekniker

1. Förnekelse av ansvar:

Enligt Sykes och Matza (1957) används denna teknik för att förklara gärningsmannens beteende genom att han anser sig vara ett offer på grund av faktorer som är utanför hans kontroll.

Då gärningsmännen ofta är unga och saknar inkomst kan de känna att de har blivit utstötta av samhället som inte ger dem en chans att skaffa sig en inkomst. Av denna anledning så väljer de att begå brott för att få in pengar för att leva efter den standard de eftersöker samtidigt som att de flyttar fokusen och beskyller samhället för detta. Ett exempel är på en arbetslös person:

“..... säger nu att den riktiga versionen är att det var han och en kompis som skulle starta någon slags försäljning av telefoner, som de skulle laga ... så kom kompisen på iden att starta det hela med att lura någon på telefonen genom att sälja på Blocket.se men inte skicka någon vara” (B675-13:14f).

Gärningsmannen begick internetbedrägeri därför att han eller hon var i behov av pengar för att starta ett företag och på så vis få en inkomst. Skulle denna person anse att han är arbetsduglig och borde ha ett arbete kan han tänkas beskylla samhället vilket neutraliserar gärningsmännen sin kriminella handling.

Ännu värre kan det tänkas bli hos äldre personer med barn att försörja då samhällets syn på en förälder är att den ska klara av att försörja sina barn, kan den inte det kan han se det som en utväg att få in lite pengar på att begå bedrägeri för att försörja barnen.

Personer som genomgått en skilsmässa kan på samma vis förneka sitt ansvar fast på ett mer personligt vis:

“Jag börjar med att be om 1000 gånger om ursäkt om jag varit frånvarande men p.g.a. Min familj situation med skilsmässa och 2 småbarn som varit jätte förtvivalade har jag inte orkat och dessutom varit väldigt disträ och frånvarande” (B2683-10:50).

Då mannen kan ha blivit deprimerad av att ha genomgått en skilsmässa med sin partner kan det vara så att han inte orkat sköta sitt arbete med att importera varor som han tänk sälja vidare. Detta har gjort att han inte längre haft någon inkomst från arbetet, vilket gjort att han fortsatt en försäljningsverksamhet fast utan att skicka varor. Genom att beskylla sin fru för skilsmässan som gjort honom deprimerad och orkeslös neutraliserar han brotten som han gjort genom att beskylla henne.

2. Förnekelse av skada:

Sykes och Matza (1957) menar att en gärningsman kan förstå sitt ansvar i den gärning han utfört men samtidigt inte anser att det finns något offer i händelsen.

Ett exempel är från en person som blir ombedd av målsägande att betala tillbaka pengarna som överförts:

“Men men, jag vill med få detta ur världen snarast! Jag har lyckats fixa ihopa 1500:- till dig denna månad ... sen är det upp till dig om du accepterar” (B2905-10:25).

Gärningsmannen uttrycker hur han har planer på att betala tillbaka lite pengar i taget till personen som satt in dem. Samtidigt skriver han att det blir upp till målsägande att acceptera att det inte kan ske direkt. Genom att förklara att han ska betala neutraliserar han sig själv som en gärningsman med anledningen att det inte skett någon skada i slutändan när han har betalat tillbaka det som han varit skyldig. I regel erbjuder sig ingen målsägande att återbetala pengarna om det inte kommer ett hot om polisanmälan vilket gör att de ser allvaret i situationen, dock finns det allt som oftast inte några pengar kvar.

3. Förnekelse av offer:

Att förneka ett offer innebär att gärningsmannen förstår sitt ansvar i det han har gjort men samtidigt inte anser att det finns något offer på grund av omständigheterna som kan vara till exempel bestraffning (Sykes, Matza 1957:668).

Att en gärningsman helt förnekar sitt offer enligt Sykes och Matzas neutraliseringsteknik kan vara svårt att påstå. Däremot kan gärningsmannen förmildra omständigheten då han enbart använt sig av kommunikation genom internet och telefoni och därför aldrig sett sitt offer i verkligheten. Det kan även vara så att gärningsmannen anser att hans offer kanske förtjänar att bli lurad på den aktuella summan då han anser att det är personen borde förstå att det är dumt att skicka pengar till en människa man aldrig träffat eller har den riktiga identiteten på.

4. Fördömandet av de som fördömer:

Denna neutraliseringsteknik innebär att gärningsmannen fördömer den, oftast målsägande, som fördömer honom. Genom att göra detta flyttar gärningsmannen fokus från sin handling och förflyttar den till någon annan vilket gör att brottet legitimeras (Sykes, Matza 1957:688)

I följande citat kommer ytterligare ett exempel där gärningsmannen svarar på ett mail där en målsägande kräver en summa på över 3000 kronor tillbaka då han inte fått sin vara levererad. Gärningsmannen säger att han ska betala tillbaka pengarna när han får möjlighet:

“Sen behöver jag inte bevisa NÅGOT för dig och åter igen så är det ganska onödigt och farligt att sitta och anklaga och beskylla folk för saker som du gör!! Och jag har fan inte “lånat” några pengar av dig, så bara ta och lägg ner ditt jävla skitsnack nu!” (B2905-10:25)

Gärningsmannen vet om att han har fått pengar insatta på sitt konto av målsägande men reagerar starkt när han blir tillsagd att överföra tillbaka pengarna. Han får det att låta som att den centrala händelsen är att han blir anklagad för att “ha” lånat pengar av målsägande. Detta gör att han själv ser sig som ett offer och att målsägande är boven i dramat vilket leder till att han neutraliserar sig själv som gärningsman.

5. Vädjan till högre lojaliteter:

Sykes och Matza menar att en individ kan ställas inför ett val att tillhöra den gruppering eller individ som han finner viktigast men som kan innebära att handlingen blir kriminell. Denna gärningsman förklarar varför hon inte kunde betala tillbaka pengarna till målsägande då hon inte kunde leverera varan:

“..inte skulle kunna betala tillbaka pengarna eftersom hon hade ont om pengar samt att pengarna gick till mat, hyra och att betala sin mamma med ca 1000:- för hyran” (B2254-10:16).

Kvinnan anser i detta fall att det för henne är viktigare att betala den gruppering, i detta fall sin mamma, än att betala tillbaka summan till målsägande. Då hon prioriterar 1000 kronor till mamman för hyra blir detta en handling som gör henne kriminell, men detta neutraliseras då hon anser att detta är det viktigaste alternativet.

7 Slutsats

Syftet med denna uppsats var att karaktärisera internetbedragare genom att förklara vem som är gärningsmannen, hur internetbedrägeri går till och varför man väljer att utföra bedrägeri över internet. I detta kapitel väljer vi att presentera de slutsatser vi kan dra från analysen som är kopplat till vårt syfte och vår frågeställning.

Det som karaktäriserar internetbedrägeri från ett "traditionellt" bedrägeri är faktumet att internet har använts som ett verktyg och att hela brottet har skett på internet, vilket i sin tur ger en brottskod som är specifik för detta brott som används vid anmälan. I takt med att fler personer använder internet i sitt dagliga liv är det därför inte konstigt att antalet bedrägerier på internet har ökat.

Gärningsmannen har enligt oss vissa generella egenskaper och det är att majoriteten är unga män som saknar en fast inkomst som trygghet och har det därför dåligt ställt ekonomiskt. Även människor med fast anställning visar sig begå bedrägerier, dock är detta mer ett resultat av en tillfällighet, exempelvis en skilsmässa som tagit på krafterna och prioriterats. Dennes tillvägagångssätt enligt studien visar på att internetbedrägeri gör att det blir möjligt för en person med uppsåt att lura köpare kan nå ut till ett stort antal personer vilket medför att antalet anmälningar ökar då varje bedrägeri räknas som unikt. För att utföra ett bedrägeri på en köp- och säljsajt, och som vi har sett i vår studie, är allt som krävs att be en köpare att skicka pengarna i förskott. Det som blir avgörande är hur väl gärningsmannen dolt sina spår för att förbli anonym ifall han inte vill åka fast.

De anledningar som vi finner mer utmärkande till varför gärningsmännen gör denna typ av brott är när det dyker upp stora lukrativa marknader på internet där varor på blocket var värda 212 miljarder år 2010 förstår man att det finns pengar att hämta då människor är villiga att agera på köp- och säljsajter. Personer som begår brott för att få tillgång till andras pengar gör det för att de själva behöver pengar. Många av de som bedrar folk på internet anser att de har större möjlighet att lura till sig pengar på sidor som Blocket då de anser sig kunna vara anonyma, kunna nå ut till flera potentiella köpare.

7.1 Avslutande diskussion

Vi har i denna studie förklarat gärningsmännens handlingar utifrån Webers handlingsteori och Sykes och Matzas neutraliseringstekniker. Gärningsmännen har utfört kriminella handlingar för att uppnå ett syfte, vilket i vår undersökning är ekonomisk vinning. Även om det inte går att generalisera vår undersökning på en hel population kan vi ändå se likheter för deras tillvägagångssätt genom hela processen, från det att annonsen läggs ut till att gärningsmannen erkänner under förhör med polisen.

Studien visar på att internetbedrägeri är genomförbart med enkla medel. Bedrägerier som sker med hjälp av internet gör att det blir möjligt för en person med uppsåt att lura köpare att kunna nå ut till ett stort antal personer vilket medför att antalet anmälningar ökar då varje bedrägeri räknas som unikt.

Att förstå internet och datorer som ett verktyg för att utföra kriminella handlingar kan vara ganska diffust då det som i vårt fall är samma brott lagmässigt som vanligt bedrägeri men utförs med andra metoder. Vi anser att människor bör ha ett balanserat förhållningssätt till internet och förstå att det som sker på internet faktiskt sker i verkligheten. Vi har i vår uppsats tagit upp skillnaden mellan att handla fysiskt på torg och att handla med hjälp av internet, vad det har gemensamt är att du som köpare använder riktiga pengar. Människor bör kanske ställa sig frågan "Hade jag köpt denna varan på ett torg ifall köparen inte vill visa mig varan först?" innan de betalar i förskott. Är svaret "Nej" kanske det inte är internet i sig som är problemet, även ifall det möjliggör många nya brott, utan det är människan som inte utvecklats och anpassats i samma takt som teknologin.

För att hindra framfarten av internetbedrägeri tror vi att man bör nämna internetbedrägeri som begrepp i lagtext och även påvisa att det är möjligt att bli gripen då det alltid finns spår efter en på internet som kan hittas med rätt resurser. Myndigheter kan öka bevakningen genom mer resurser till polisen, underlätta deras spaningsarbete men också och kanske mest viktigt att öka deras samarbete med de internetsajter som Blocket och Tradera. Vi förstår att detta skulle kräva stora resurser för att lösa dessa relativt harmlösa brott, vilket skulle leda till fler gripande men troligtvis skulle nästa bedragare trots allt genomföra ett bedrägeri. Staten kan istället se till att ställa högre krav på köp- och säljsidorna för att minska antalet bedrägerier. Problemet är dock att ställs krav på sidor som Blocket och Tradera kommer priset för en annons att öka, vilket både säljare och köpare påverkas negativt av. Billigast och mest effektivt tror vi är att köparna får anpassa sig till internets värld, ta del av kunskap hur man handlar på internet. Ser alla köpare till att följa dessa riktlinjer kommer det heller inte finnas några bedrägerier att utföra.

8 Framtida forskning

Resultatet av denna studie visar på att lagstiftningen är fullständig men dock anser vi att det vore intressant om man forskade kring om begreppet internetbedrägeri skulle få bättre genomslag om man införde begreppet i lagtext. Studien vi har gjort visar vikten av en fast stabil inkomst i form av lön från ett arbete. Det har vidare även visat sig att det är yngre män som utför bedrägerier på internet. Intressant forskning som skulle kunna göras är hur målgruppen ser ut mellan “internetbedragarna” och “traditionella bedragare”, är det också unga män, och framförallt är det något annat karaktärsdrag som skiljer dem åt.

Det vore även intressant att ta reda på i vilken utsträckning det stämmer att flest unga män begår internetbedrägeri och isåfall vilka åtgärder som kan tänkas vara nödvändiga i att minska denna kategori. Man kan även undersöka hur man skulle kunna ta del av internetbedragarna bakgrund och information som ett preventivt medel mot dessa typer av brott på internet.

9 Referenser

- Andersen, Heine & Kaspersen, Lars Bo (red.), *Klassisk och modern samhällsteori*, 3., [utvidgade och rev.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2007
- Brenner, Susan W., *Cyberthreats: the emerging fault lines of the nation state*, Oxford University Press, Oxford, 2009
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber
- Clough, Jonathan, *Principles of cybercrime*, Cambridge University Press, Cambridge, 2010
- Conradt, Christine, *Online Auction Fraud and Criminological Theories: The Adrian Ghighina Case*. *International Journal of Cyber Criminology (IJCC)* ISSN: 0974 – 2891 January – June 2012, Vol. 6 (1): 912–923 Boston University, USA
- Engdahl, Oskar & Larsson, Bengt, *Sociologiska perspektiv: grundläggande begrepp och teorier*, Studentlitteratur, Lund, 2006
- Eriksson, Lars Torsten & Wiedersheim-Paul, Finn, *Att utreda, forska och rapportera*, 8., förnyade uppl., Liber, Malmö, 2006
- Esaiasson, Peter, *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 4., [rev.] uppl., Norstedts juridik, Stockholm, 2012
- Jewkes, Yvonne & Yar, Majid (red.), *Handbook of Internet crime*, Willan, Cullompton, UK, 2010
- Sykes, G.M., & Matza, D. (1957). *Techniques of Neutralization: A Theory of Delinquency*. *American Sociological Review*, 22. 664-670.
- Trost, Jan & Hultåker, Oscar, *Enkätboken*, 3., [rev. och utök.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2007
- Wall, David, "Criminalising cyberspace: the rise of the internet as a 'crime problem'", i Jewkes, Yvonne & Yar, Majid (red.), *Handbook of Internet crime*, Willan, Cullompton, UK, 2010
- Weber, Max, *Ekonomi och samhälle: förståendesociologins grunder*. 1, *Sociologiska begrepp och definitioner*. *Ekonomi, samhällsordning och grupper*, Argos, Lund, 1983

Elektroniska källor

BRÅ 1, Publikationer [elektronisk] *Brottsutvecklingen i Sverige 2008-2011*.

Tillgänglig:

<http://www.bra.se/download/18.22a7170813a0d141d21800052650/07+Bedr%C3%A4geri.pdf> Hämtdatum:2013-05-23

BRÅ 2, Publikationer [elektronisk] Kodning av Brott. Tillgänglig:
<http://www.bra.se/download/18.607587db133acdc54dc80003110/Brottskodningslisan-2011+v10.pdf> Hämtdatum:2013-05-23

Blocket 1, Kontakt oss Publikationer [elektronisk] Om blocket. Tillgänglig:
<http://www.blocket.se/omblocket.htm> Hämtdatum:2013-08-06

Blocket 2, Kontakta oss Publikationer [elektronisk] Om blocket. Tillgänglig:
<http://www.blocket.se/omblocket.htm> Hämtdatum:2013-08-06

Blocket 3, Kundsäkerhet Publikationer [elektronisk] Kundsäkerhet. Tillgänglig:
<http://www.blocket.se/kundsakerhet.htm> Hämtdatum:2013-08-06

Dailymail.co.uk [elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-2122777/Trusted-Bank-America-branch-manager-stole-2million-customers-buy-diamonds-land-1967-Ford-Mustang.html>
Hämtdatum:2013-08-06

Europol.europa.eu, european cybercrime centre (EC3) [elektronisk] A collective EU response to cybercrime. Tillgänglig: <https://www.europol.europa.eu/ec3>
Hämtdatum:2013-08-06

Forbes.com 1 [elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.forbes.com/sites/billsinger/2011/06/30/romanian-sentenced-in-ebay-craigslist-and-autotrader-com-scam/> Hämtdatum:2013-08-06

Forbes.com 2 [elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.forbes.com/sites/billsinger/2011/06/30/romanian-sentenced-in-ebay-craigslist-and-autotrader-com-scam/> Hämtdatum:2013-08-06

NE 1, Sök [elektronisk] Förundersökning. Tillgänglig:
<http://www.ne.se/kort/f%C3%B6runders%C3%B6kning> Hämtat 2013-05-23

pcworld.com [elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.pcworld.com/article/220048/article.html> Hämtdatum:2013-08-06

Tradera.com [elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.tradera.com/help/HelpPage.aspx?NodeID=982> Hämtdatum:2013-08-06

Offentligt tryck

Proposition 1985/86:65 s.1, med förslag till ändring i brottsbalken m.m. (vissa frågor om datorrelaterade brott och ocker)

SFS 1986:123

SOU 1940:20, Straffrättskommitténs betänkande med förslag till lagstiftning om förmögenhetsbrott

Brottsmål

Mål nummer B2905-10

Mål nummer B3921-11

Mål nummer B5835-12

Mål nummer B675-13

Mål nummer B2254-10

Mål nummer B34029-11

Mål nummer B2683-10

Mål nummer B524-11

10 Bilagor

Kodschema

1. Kön
 - 1.1 Kvinna
 - 1.2 Man
2. Födelseår
 - 2.1 50-talet
 - 2.2 60-talet
 - 2.3 70-talet
 - 2.4 80-talet
 - 2.5 90-talet
 - 2.6 2000-talet
3. Yrke
 - 3.1 Heltidsarbetande
 - 3.2 Halvtidsarbetande
 - 3.3 Bidrag
 - 3.4 ingen inkomst/bidrag
4. Boende
 - 4.1 Norrland
 - 4.2 Svealand
 - 4.3 Götaland
5. Sin inställning till brottet
 - 5.1 Erkänner
 - 5.2 Nekar
6. Villig att återbetala yrkandena
 - 6.1 Ja
 - 6.2 Nej
7. Anledning till brott
 - 7.1 Boendekostnader
 - 7.2 Nöje
 - 7.3 Mat
 - 7.4 Försörja familj
 - 7.5 Missbruk
 - 7.6 Annan kriminell kostnad
 - 7.7 Annan anledning
8. Tidigare dömd
 - 8.1 Ja, för liknande brott
 - 8.2 Ja, för annat brott
 - 8.3 Nej, för inget brott
 - 8.4 Nej, endast varit misstänkt

- 9. Vald internetsida för brott
 - 9.1 Blocket
 - 9.2 Tradera
 - 9.3 Ebay
 - 9.4 Annan svensk sida
 - 9.5 Annan utländsk sida
- 10. Kategori för vara
 - 10.1 Elektronik
 - 10.2 Kläder
 - 10.3 Möbler
 - 10.4 Fritid
 - 10.5 Accessoarer
 - 10.6 Övrigt
- 11. Priskategori
 - 11.1 0-499
 - 11.2 500-999
 - 11.3 1000-1999
 - 11.4 2000-2999
 - 11.5 2999->
- 12. Bild på varan
 - 12.1 Egen fotad bild
 - 12.2 En företagsbild
 - 12.3 Bild hämtad från annan privatperson
 - 12.4 Ingen bild på varan
- 13. Antal utförda bedrägerier
 - 13.1 1-2
 - 13.2 3-4
 - 13.3 5-6
 - 13.4 fler än 6
- 14. Bevismaterial
 - 14.1 E-mail
 - 14.2 Sms
 - 14.3 Annonser
 - 14.4 Kontoutdrag
 - 14.5 Förhör
 - 14.6 Annan bevisning
- 15. Val av namn på annonsen
 - 15.1 Utgett riktiga namnet
 - 15.2 Utgett falskt namn
- 16. Telefonnummer
 - 16.1 Utgett riktigt mobilnummer
 - 16.2 Utgett falskt mobilnummer
- 17. E-mail
 - 17.1 Utgett riktig e-mail
 - 17.2 Utgett falsk e-mail
 - 17.3 Fler än en e-mail

- 18. Den uppgivna anledningen till försäljning till köparen
 - 18.1 Köpt ny bättre produkt
 - 18.2 Näringsidkare
 - 18.3 Behov av pengar
 - 18.4 Annan anledning
- 19. Avbryter kontakt med köparen efter pengatransaktion
 - 19.1 Ja
 - 19.2 Nej
- 20. "Anledning" till tappad kontakt med köparen
 - 20.1 Bortrest
 - 20.2 Vet inte vem köparen är
 - 20.3 Relationsproblem
 - 20.4 Arbete
 - 20.5 Annan anledning
- 21. Inställning till försvarare
 - 22.1 Ja, offentlig försvarare
 - 22.2 Ja, egen försvarare
 - 22.3 Inget behov av försvarare

Intervjumall

Berätta om din bakgrund inom IT-säkerhet

Hur arbetar ni för att förebygga bedrägerier på Blocket

Skiljer sig bedrägerierna från förr

Ökar eller minskar bedrägerierna på Blocket

För ni statistik över bedrägerierna

Vad tror du om framtiden, behövs det mer skydd för köparen

Samarbetar ni med någon myndighet

Vilken är din bild av den typiska bedragaren

Tror du att en internetbedragare skiljer sin från den "fysiska bedragaren"

Vad gör ni när ni blir kontaktade kring ett bedrägeri som skett

Vad anser du om polisens arbete rörande att lösa bedrägeribrott